

Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова

Кафедра філософії та суспільних наук

ЗАТВЕРДЖУЮ

В. о. проректора ЗВО з науково-педагогічної
та навчальної роботи

Володимир ШКОЛЬНИКОВ

31 серпня 2026 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

ОК 2 ФІЛОСОФІЯ ТА АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

підготовки другий (магістерський) рівень
галузі знань С Соціальні науки, журналістика,
інформація та міжнародні відносини
спеціальності С4 «Психологія»
професійної кваліфікації «Клінічний психолог»

2026 рік

Робоча програма дисципліни **«Філософія та академічна доброчесність»** підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти, освітньої кваліфікації Магістр психології, професійної кваліфікації «Клінічний психолог».

«26» серпня 2026 року. 20 с.

Розробники:

к. філос. н., доц. ЗВО Куліш П.Л.

к. філос. н., доц. ЗВО Беднарчик Т.Р.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри філософії та суспільних наук

Протокол від «27» серпня 2026 року № 1

Завідувача кафедри філософії та суспільних наук

доц. ЗВО Павло КУЛІШ

«27» серпня 2026 року

Схвалено методичною радою кафедри філософії та суспільних наук Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова за напрямом підготовки другого (магістерського) рівня вищої освіти у галузі знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»

Протокол від «28» серпня 2026 року №1

Голова

доц. ЗВО Павло КУЛІШ

«28» серпня 2026 року

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Філософія та академічна доброчесність» складена відповідно до ОПП «Клінічна психологія» (2026) другого (магістерського) рівня вищої освіти, галузі знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини», спеціальності С4 «Психологія» на підставі Стандарту вищої освіти України за спеціальністю 053 Психологія для другого (магістерського) рівня вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти та науки України від 24.04.2019 р. № 564 з урахуванням професійного стандарту «Клінічний психолог», затвердженого ГС «Національна психологічна асоціація» (протокол № 06/1 від 22.05.2025 р.).

Анотація навчальної дисципліни

Програма навчальної дисципліни «Філософія та академічна доброчесність» складена відповідно до порядку підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня освіти у вищих медичних навчальних закладах освіти України у відповідності до вимог Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу (ECTS), заснованої на поєднанні технологій навчання за розділами та залікових кредитів оцінки – одиниць виміру навчального навантаження здобувача освіти необхідного для засвоєння дисципліни або її розділу.

Дисципліна є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми «Клінічна психологія», циклу професійної підготовки магістра психології, розрахована на 3 кредити, який здобувачі освіти засвоюють протягом I семестру на 1 році навчання.

Основним фокусом програми є отримання знань з дисципліни «Філософія та академічна доброчесність», вивчення якої необхідне для отримання знань про світ і людину, про роль психології у ствердженні сенсу людського буття, формування вмінь користуватися основними методологічними принципами пізнання та аналізу явищ, формування сукупності морально-етичних принципів, якими повинні керуватися учасники освітнього процесу під час навчання та провадження наукової (творчої) діяльності.

Робоча програма складена на основі:

освітньо-професійної програми «Клінічна психологія» підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти освітньої кваліфікації «Магістр психології», галузі знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини», спеціальності С4 «Психологія» у ВНМУ ім. М.І. Пирогова (Вінниця-2026);

робочого навчального плану спеціальності С4 «Психологія» («ОПП Клінічна психологія») на 2026-2027 навчальний рік;

чинного положення про організацію освітнього процесу у Вінницькому національному медичному університеті ім. М.І. Пирогова.

1. Опис навчальної дисципліни

Програма навчальної дисципліни «Філософія та академічна доброчесність» призначена для закладів вищої освіти України у

відповідності до вимог кредитно-трансферної системи організації навчального процесу ECTS, заснованої на поєднанні технологій навчання за розділами та залікових кредитів оцінки – одиниць виміру навчального навантаження здобувача освіти необхідного для засвоєння дисципліни або її розділу.

Видами навчальних занять дисципліни згідно з навчальним планом є: а) лекції, б) практичні заняття, в) самостійна робота здобувачів.

Поточна навчальна діяльність здобувачів контролюється на практичних заняттях у відповідності з конкретними цілями. Рівень підготовки здобувачів визначається на підставі результатів тестування, письмової або усної відповіді на контрольні питання, розв'язуванні ситуаційних задач, контролю практичних навичок.

Підсумковий контроль засвоєння дисципліни здійснюється по її завершенню у формі диференційованого заліку згідно навчального плану для спеціальності С4 «Психологія» (ОПП «Клінічна психологія»).

Предметом вивчення є докорінні проблем буття світу і людини, вирішення яких сприятиме утвердженню загальнолюдських цінностей, норми, правила та принципи академічної доброчесності. Будучи особливою галуззю знань та практичних навичок філософія є частиною духовного світу людини, проявом якого є внутрішня культура особистості.

Міждисциплінарні зв'язки: Основні положення навчальної дисципліни можуть застосовуватися при вивченні таких дисциплін: «Ділове спілкування», «Етико-деонтологічні та правові аспекти діяльності клінічного психолога», «Методологія наукових досліджень», при проходженні виробничої, переддипломної практик та підготовці кваліфікаційної роботи.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни:

2.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Філософія та академічна доброчесність» є світоглядно-методологічна підготовка здобувачів, формування їх філософської та академічної культури як теоретичного підґрунтя університетського рівня підготовки спеціалістів та актуалізація національної свідомості майбутньої інтелектуальної еліти.

2.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Філософія та академічна доброчесність» є:

вчити здобувачів освіти самостійно орієнтуватись в палітрі філософських напрямків, течій і шкіл;

формуванню вміння співвідносити філософські, світоглядні ідеї та теорії з практикою суспільного життя, професійною діяльністю в галузі психології;

закласти належні теоретичні та морально-етичні основи для сучасного відповідального навчання, уміння самостійно знаходити й аргументовано доводити істину та спростовувати хибні твердження;

формуванню знання про наукову та навчальну доброчесність і усвідомлення їх практичного значення для професійної діяльності майбутнього спеціаліста;

створити належної теоретичної основи для вільного світоглядного

самовизначення кожної молодої людини;

прилучити здобувачів освіти до світоглядної, методологічної та академічної культури, накопиченої людством за всю історію свого існування.

2.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна.

Згідно ОПП «Клінічна психологія» дисципліна забезпечує набуття здобувачами наступних компетентностей:

Інтегральна (ІК): Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми клінічної психології, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК2. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Спеціальні компетентності (СК):

СК1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики.

СК9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями, розпізнавати та реагувати на етичні, правові та нормативні проблеми, які стосуються практики клінічної психології, дотримуватися принципів етики професійної діяльності.

Результати навчання:

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна:

ПР1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

ПР9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.

ПР10. Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.

Результати навчання для дисципліни:

В результаті вивчення дисципліни здобувачі повинні:

Знати:

- основні категорії філософії;
- предмет і методологічне значення філософії;
- етапи розвитку філософського знання;
- філософський зміст феномену релігії;
- методологію наукового пізнання;
- категорії академічної доброчесності;
- особливості законодавства та регламентуючих документів з забезпечення якості наукових досліджень.

Вміти:

- аналізувати зв'язок філософії із наукою, психологією, медициною та світовою культурою;

- інтерпретувати методологічні принципи філософського пізнання природи і суспільства та їх взаємодії;
- застосовувати філософські знання для розуміння культурних традицій та їх вплив на розвиток особистості;
- класифікувати зв'язки та закони, типи світогляду, закони діалектики;
- використовувати знання у формуванні життєвої позиції та світорозуміння. використовувати технології недопущення академічного плагіату;
- пояснювати поняття: плагіат, відповідальність, інтелектуальна власність;
- оформляти посилання на інформаційні джерела у відповідності до засад академічної доброчесності.

3. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин – 3 кредити ЄКТС

Опис навчального плану з дисципліни (денна форма навчання)

Структура навчальної дисципліни	Кількість годин			СРС	Рік навчання	Вид контролю
	Всього годин/ кредитів ECTS	Аудиторних				
		Лекцій	Практичних			
	90 годин/3 кредити	10	26			
«Філософія та академічна доброчесність»	90 годин/ 3 кредити	10	26	54	1	ПК-диференційований залік

Примітка: 1 кредит ECTS становить 30 академічних годин.

Аудиторне навантаження становить 40 %, СРС – 60 %.

Опис навчального плану з дисципліни (заочна форма навчання)

Структура навчальної дисципліни	Кількість годин			СРС	Рік навчання	Вид контролю
	Всього годин/ кредитів ECTS	Аудиторних				
		Лекцій	Практичних			
		90 годин/ 3 кредити	4			
«Філософія та академічна доброчесність»	90 годин/ 3 кредити	4	6	80	1	ПК-диференційований залік

Примітка: 1 кредит ECTS становить 30 академічних годин.

Аудиторне навантаження становить 11,1 %, СРС – 88,9 %.

Філософія та академічна доброчесність

Тема 1. Філософія та її предмет

Філософія як навчальна дисципліна. Предмет та функції філософії. Проблема методу в філософії. Поняття світогляду, його структура та різновиди. Історичні типи світогляду. Походження та історія розвитку релігійних вірувань. Філософія стародавнього Сходу, Індії та Китаю. Особливості східної парадигми філософії.

Тема 2. Антична філософія

Особливості філософії Заходу. Характерні особливості філософії стародавньої Греції, основні історичні періоди її розвитку. Антична діалектика.

Філософські школи, вчення та напрямки раннього періоду, мілетська, іонійська школа фізиків, натурфілософів, елейська школа філософії і школа Піфагора. Філософське вчення Геракліта із Ефеса. Філософія Демокріта із Абдер.

Середній, класичний період філософії стародавньої Греції та епохи еллінізму. Філософія Сократа і Платона. Філософія Аристотеля. Пізній період філософії стародавньої Греції. Період занепаду Еллінізму. Скептицизм, стоїцизм, епікурейство і неоплатонізм.

Тема 3. Особливості та нові філософсько-релігійні проблеми філософії Середньовіччя.

Характерні риси філософії Середньовіччя, етапи її формування та розвитку. Філософсько-релігійні проблеми. Апологетика і патристика. Схоластична філософія. Суперечка про універсалії, реалізм і номіналізм. Філософії епохи Відродження. Антропоцентризм, гуманізм, пантеїзм, культ краси. Концепція двоїстості істини та елементи діалектики.

Тема 4. Філософія Нового часу

Характерні риси філософії Нового часу. Пошуки універсального методу пізнання. Ф. Бекон – фундатор філософії Нового часу експериментального природознавства. Механічний матеріалізм Т. Гоббса і раціоналізм Р. Декарта. Філософія Б. Спінози. Раціоналізм В. Г. Лейбніца. Сенсуалізм Дж. Локка. Суб'єктивно-ідеалістичні течії Нового часу, філософія Дж. Берклі і Д. Юма. Філософія французького Просвітництва.

Тема 5. Німецька класична філософія.

Генезис німецької класичної філософії, її основна проблематика та значення. Філософська позиція І. Канта, його теорія пізнання. Практично-дієва сутність суб'єктивного ідеалізму Й. Фіхте. Натурфілософія і система трансцендентального ідеалізму Ф. В. Й. Шеллінга. Об'єктивний ідеалізм Г. В. Ф. Гегеля, його система та метод. Матеріалізм Л. Фейєрбаха. Антропологізм, органіцизм.

Тема 6. Сучасна епоха та її відображення у філософії. Вітчизняна філософія.

Соціально-економічне буття і світ людини, протиріччя сучасної епохи. Характерні риси некласичної філософії XIX-XX ст. Філософія людського буття: екзистенціалізм, філософська антропологія і соціобіологія; неопозитивізм та його еволюція. Сучасні релігійно-філософські течії: неотомізм, персоналізм, тейярдизм. Історико-культурні витоки вітчизняної філософії. Гуманістичні тенденції у вітчизняній філософії.

Тема 7. Буття. Матерія. Свідомість

Буття та його різновиди. Історичний генезис категорії «матерія», матерія та форми її існування. Сучасна наука про матерію. Проблема свідомості у філософії та науці. Індивідуальна і суспільна свідомість, їх єдність і різниця. Філософська гносеологія. Поняття діалектики, її принципи та закони. Предмет і основні напрямки гносеології. Механізм пізнавального процесу, особливості наукового пізнання. Філософське розуміння істини та її критерії.

Тема 8. Академічна культура та академічна доброчесність як моральний капітал сучасної освіти, її морально-правові засади.

Поняття «академічна культура», її основні сфери та функції. Академічна доброчесність, її сутність, основний зміст та значення. Фундаментальні цінності академічної доброчесності. Основні принципи академічної доброчесності. Основні вимоги до сучасного фахівця. Основні положення «Етичного кодексу вченого України» (2009), його пізнавальне та практичне значення. Морально-правові аспекти академічної доброчесності в Законі України «Про освіту», та Законі України «Про вищу освіту». Кодекс честі університету його морально-правове та виховне значення.

Тема 9. Академічна недоброчесність, її сутність, види, фактори виникнення та негативні наслідки.

Поняття плагіат, його сутність, різновиди, ідентифікація та уникнення. Фабрикація та фальсифікація, їх специфіка, розпізнавання та способи усунення. Списування та його негативні, наслідки. Обман та хабарництво як різновиди недоброчесності. Необ'єктивне оцінювання, причини його існування та засоби подолання. Відповідальність за порушення академічної доброчесності.

Тема 10. Процедура розгляду справ про порушення стандартів академічної доброчесності.

Доцільність розгляду справ про порушення стандартів академічної доброчесності. Превентивні заходи, які носять виховний характер при порушенні академічної доброчесності. Основні стадії розгляду справ про порушення стандартів академічної доброчесності.

Тема 11. Різновиди академічного письма та методика їх виконання.

Анотація, доповідь, есе та презентація як найпростіші та найпоширеніші форми вираження набутих знань. Реферат його структура, оформлення, методика написання, та презентація. Курсова робота як засіб концентрованого, системного вираження набутих, впродовж навчального року, знань з фахових дисциплін. Дипломна (магістерська) робота як форма вираження фахових знань та навичок набутих у вищому навчальному закладі (методологія та методика вибору теми, складання плану, розкриття змісту, правил цитування та складання переліку використаної літератури, оформлення, подачі до захисту та захист). Сутність, види та форми навчального процесу у закладі вищої освіти в контексті забезпечення доброчесності.

Тема 12. Інформаційне забезпечення навчального процесу та технологія недопущення плагіату.

Писемні, друковані видання – навчальні посібники, підручники, статті та монографії їх систематизація, ознайомлення, конспектування, реферування та використання. Електронні видання їх пошук, опрацювання та використання. Академічна доброчесність та цифрова політика.

Вибір теми роботи та уникнення недоброчесних запозичень при її формулюванні. Коректність цитувань та правильність посилань на цитовані джерела. Механізм та правила підбору і оформлення переліку використаних джерел і літератури. Перевірка результатів дослідження на плагіат. Основні плагіат ресурси та методика їх використання.

Тема 13. Робота з джерелами. Укладання бібліографії.

Правила складання бібліографічного опису для списків літератури і джерел. Приклади оформлення списку літератури. Розташування бібліографічних описів у списках літератури.

Правила наведення цитат і бібліографічних посилань у текстах наукових та навчальних робіт. Пошук інформації у процесі наукової роботи. Електронний пошук наукової інформації. Пошук наукової інформації в мережі Internet.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	Денна форма				Заочна форма			
	всього	у тому числі			всього	у тому числі		
	-го	л	п	с.р.с	го	л	п	с.р.с
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Академічна доброчесність								
Тема 1. Філософія та її предмет <i>СРС. Історичні типи світогляду</i>	8	2	2	4	10	2	2	6
Тема 2. Антична філософія <i>СРС. Філософія Давньої Греції</i>	8	2	2	4	6	-	-	6
Тема 3. Особливості та нові філософсько-релігійні проблеми філософії Середньовіччя <i>СРС. Філософія епохи Відродження</i>	6	-	2	4	6	-	-	6

Тема 4. Філософія Нового часу <i>СРС Філософія французького Просвітництва</i>	6	-	2	4	6	-	-	6
Тема 5. Німецька класична філософія <i>СРС Генезис німецької класичної філософії</i>	8	2	2	4	6	-	-	6
Тема 6. Сучасна епоха та її відображення у філософії. Вітчизняна філософія <i>СРС Некласична філософія</i>	7	-	2	5	7	-	-	7
Тема 7. Буття. Матерія. Свідомість <i>СРС Матерія та форми її існування</i>	7	-	2	5	7	-	-	7
Тема 8. Академічна культура та академічна доброчесність як моральний капітал сучасної освіти, її морально-правові засади. <i>СРС. Доброчесність науковця як світоглядна проблема</i>	8	2	2	4	10	2	2	6
Тема 9. Академічна недоброчесність, її сутність, види, фактори виникнення та негативні наслідки <i>СРС Обман та хабарництво як різновиди недоброчесності</i>	8	2	2	4	6	-	-	6
Тема 10. Процедура розгляду справ про порушення стандартів академічної доброчесності <i>СРС Основні стадії розгляду справ про порушення стандартів академічної доброчесності</i>	6	-	2	4	6	-	-	6
Тема 11. Різновиди академічного письма та методика їх виконання <i>СРС Сутність, види та форми навчального процесу у закладі вищої освіти в контексті забезпечення доброчесності</i>	6	-	2	4	6	-	-	6
Тема 12. Інформаційне забезпечення навчального процесу та технологія недопущення плагіату <i>СРС. Академічна доброчесність та цифрова політика</i>	6	-	2	4	6	-	-	6
Тема 13. Робота з джерелами. Укладання бібліографії	4	-	-	4	6	-	-	6
Підсумковий контроль	2	-	2	-	2	-	2	
Всього за дисципліну	90	10	26	54	90	4	6	80

Аудиторне навантаження денної форми навчання становить 40 %, СРС – 60 %

Аудиторне навантаження заочної форми становить 11,1 %, СРС – 88,9 %

5. Теми лекцій

№	Зміст лекції	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Тема 1. Філософія та її предмет	2	2
2.	Тема 2. Антична філософія	2	-
3.	Тема 5. Німецька класична філософія	2	-
4.	Тема 8. Академічна культура та академічна доброчесність як моральний капітал сучасної освіти, її морально-правові засади	2	2
5.	Тема 9. Академічна недоброчесність, її сутність, види, фактори виникнення та негативні наслідки	2	-
Всього		10	4

6. Теми практичних занять

№ п/п	Тема заняття	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Тема 1. Філософія та її предмет.	2	2
2.	Тема 2. Антична філософія.	2	-
3.	Тема 3. Особливості та нові філософсько-релігійні проблеми філософії Середньовіччя	2	-
4.	Тема 4. Філософія Нового часу	2	-
5.	Тема 5. Німецька класична філософія	2	-
6.	Тема 6. Сучасна епоха та її відображення у філософії. Вітчизняна філософія	2	-
7.	Тема 7. Буття. Матерія. Свідомість	2	-
8.	Тема 8. Академічна культура та академічна доброчесність як моральний капітал сучасної освіти, її морально-правові засади	2	2
9.	Тема 9. Академічна недоброчесність, її сутність, види, фактори виникнення та негативні наслідки	2	-
10.	Тема 10. Процедура розгляду справ про порушення стандартів академічної доброчесності	2	-
11.	Тема 11. Різновиди академічного письма та методика їх виконання	2	-
12.	Тема 12. Інформаційне забезпечення навчального процесу та технологія недопущення плагіату	2	-
13.	Підсумковий контроль	2	2
Всього		26	6

7. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені програмою

8. Самостійна робота

№ п/п	Тема	Кількість годин
-------	------	-----------------

		Денна форма	Заочна форма
	Опрацювання тем, які не входять до плану аудиторних занять		
1	Історичні типи світогляду	4	6
2	Філософія Давньої Греції	4	6
3	Філософія епохи Відродження	4	6
4	Філософія французького Просвітництва	4	6
5	Генезис німецької класичної філософії	4	6
6	Некласична філософія	5	7
7	Матерія та форми її існування	5	7
8	Доброчесність науковця як світоглядна проблема	4	6
9	Обман та хабарництво як різновиди недоброчесності	4	6
10	Основні стадії розгляду справ про порушення стандартів академічної доброчесності	4	6
11	Сутність, види та форми навчального процесу у закладі вищої освіти в контексті забезпечення доброчесності	4	6
12	Академічна доброчесність та цифрова політика	4	6
13	Робота з джерелами. Укладання бібліографії	4	6
Всього		54	80

9. Індивідуальні завдання

Підготовка доповідей до участі у засіданнях СНГ, студентських наукових конференціях, написання наукових статей та тез за результатами наукового практичного дослідження або огляду наукових джерел з певної наукової або практичної проблеми, підготовка та участь у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт і т.д.

Основні напрямки для науково-дослідницької роботи здобувача освіти:

1. Проблеми наукової методології;
2. Формування свідомості здобувача освіти та науковця;
3. Проблема удосконалення пізнавальних процесів;
4. Шляхи розв'язання наукових проблем;
5. Філософське підґрунтя етичних вчень;
6. Вивчення феномену релігії;
7. Застосування законів, правил та норм правильного мислення у науковій діяльності;
8. Філософське розуміння істини та її критерії;
9. Теоретико-методологічні засади наукового знання;
10. Міжпредметні зв'язки у науковій роботі;
11. Доказовість у наукових дослідженнях;
12. Проблеми пошуку інформації та джерел у науковій роботі;
13. Проблема співвіднесення теоретичного змісту та практичного значення у наукових дослідженнях;
14. Гуманістична складова наукових досліджень.
15. Місце академічної доброчесності у різних галузях науки;
16. Співвіднесення моральної та правової відповідальності при порушенні засад академічної доброчесності;

17. Концепції академічної доброчесності у різних провідних країнах світу;
18. Розвиток міжнародних документів, що регулюють доброчесність використання інформаційних технологій;
19. Етичні межі використанні технологій штучного інтелекту;
20. Протистояння фабрикації та фальсифікації інформації у науковій діяльності.

10. Завдання для самостійної роботи

Самостійна робота здобувачів включає теоретичну підготовку до практичних занять, опанування практичними навичками під час аудиторних занять відповідно до теми та практичній меті заняття, самостійне здобуття знань по темам, які не входять до плану аудиторних занять, аналіз та узагальнення інформації при підготовці до підсумкових занять з модулів дисципліни та підсумкового контролю з дисципліни.

11. Форма і методи навчання

Форма навчання: денна, заочна. В умовах воєнного стану, надзвичайних ситуацій або надзвичайного стану (особливого періоду) форма здобуття освіти може бути змінена.

Традиційні методи навчання: словесні; наочні; практичні.

Методи контролю як методи навчання (контролю з боку викладача, самоконтролю, взаємоконтролю, самокорекції, взаємокорекції).

12. Методи контролю та критерії оцінювання

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно конкретним цілям з кожної теми. Форми оцінювання поточної навчальної діяльності мають бути стандартизованими і включати контроль теоретичної і практичної підготовки. Рівень підготовки здобувачів: визначається на підставі результатів тестування, письмової або усної відповіді на контрольні питання, розв'язуванні ситуаційних задач, перевірці виконання самостійної роботи, оцінці практичних вмінь і навичок.

Знання здобувача освіти з теми та певного розділу оцінюють традиційною оцінкою згідно чинного положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І. Пирогова

Підсумковий контроль засвоєння дисципліни проводиться у вигляді диференційованого заліку відповідно до Основних положень організації освітнього процесу у ВНМУ та навчального плану ОПП спеціальності С4 «Психологія» (ОПП «Клінічна психологія»)

Критерії оцінювання засвоєння теоретичних знань та виконання практичних навичок під час поточного та підсумкового контролю

Оцінювання усної/письмової відповіді під час поточного контролю

Знання студентів оцінюється за критеріями, сформульованими на основі загальнодержавних освітніх вимог та сучасних педагогічно-дидактичних принципів навчання, а також з урахуванням вивчення предмета у вищій школі.

Оцінка **“Відмінно”** виставляється тим здобувачам, які дали не менш як 90% правильної відповіді на запитання, засвідчили високий рівень мислення, самостійно та логічно довели вміння оперувати філософським матеріалом та категоріями академічної доброчесності, точно використовувати суспільствознавчу термінологію, продемонстрували високу культуру мови та грамотність.

Оцінка **“Добре”** виставляється здобувачам, які дали 80–70% правильної відповіді, не допустили істотних неточностей, вільно оперують філософським матеріалом та категоріями академічної доброчесності, але їх знання до певної міри звужені, немає достатньо вільної аргументації, хоча висновки зроблені правильно.

Оцінка **“Задовільно”** виставляється при умові 60–50% правильної відповіді, при цьому студент виявляє розуміння філософських проблем та цінностей академічної доброчесності, певну самостійність при викладі матеріалу, але питання знає поверхово, висновки робить невпевнено, допускає неточності, порушує послідовність викладу матеріалу. Культура мови і грамотність мають певні вади.

Оцінка **“Незадовільно”** виставляється тим здобувачам, які засвоїли менше 50% матеріалу, не змогли дати чітку відповідь на запитання, допустити суттєві змістовно-логічні і стилістичні помилки або зовсім не змогли висвітлити питання. Культура мови низька.

Оцінювання виконання практичних навичок під час поточного контролю

Оцінка **«відмінно»** виставляється здобувачу освіти, який, знає хід та послідовність самостійної навчально-дослідницької роботи для виконання практичного завдання, демонструє правильне виконання необхідних практичних навичок, та вірно з чіткими формулюваннями узагальнень та висновків.

Оцінка **«добре»** виставляється здобувачу освіти, який допускає неточності при виконанні дослідження, але здатний самостійно виявити допущені помилки та може продемонструвати виконання практичної навички в цілому, акуратно оформлює результати практичного заняття.

Оцінка **«задовільно»** виставляється здобувачу освіти, який знає основи практичного завдання, але зазнає труднощів при виконанні дослідження, не може продемонструвати повну правильну послідовність практичних навичок, не може трактувати в повному обсязі результати проведених досліджень.

Оцінка **«незадовільно»** виставляється здобувачу освіти, який не може продемонструвати виконання практичної навички, зазнає значних труднощів при виконанні досліджень, порушує порядок виконання практичної роботи.

Оцінювання виконання тестових завдань під час поточного контролю

Оцінка **«відмінно»** виставляється здобувачу освіти, який при проведенні тестового контролю допускається не більше 10% неправильних відповідей (обсяг правильних відповідей 90-100%). Під час розв'язання тестових завдань надає правильні відповіді на всі питання до тесту.

Оцінка **«добре»** виставляється здобувачу освіти, який під час тестового контролю допускає не більше 20% помилок (обсяг правильних відповідей 80-89%). Під час розв'язання тестових завдань надає правильні відповіді на більшість питань до тесту.

Оцінка **«задовільно»** виставляється здобувачу освіти, який робить помилки не більш, ніж в 40% тестових завдань (обсяг правильних відповідей 60,5-79%). Під час розв'язання тестових завдань надає правильні відповіді тільки на деякі питання до тесту.

Оцінка **«незадовільно»** виставляється здобувачу освіти, який при тестовому опитуванні правильно розв'язує менше 60% тестових завдань. Під час розв'язання тестових завдань не може надати правильні відповіді на питання до тесту.

Оцінювання самостійної роботи здобувача вищої освіти

Оцінювання самостійної роботи здобувача здійснюється під час поточного контролю засвоєння тем відповідного змістового модулю на підставі усної відповіді на теоретичне питання, тестування та розв'язання ситуаційних задач з теми для самостійного опанування, оцінювання демонстрації виконання практичної навички згідно практичних цілей певного практичного заняття.

Оцінювання індивідуальної роботи здобувача освіти

Індивідуальна робота здобувача вищої освіти оцінюється від 1 до 12 балів.

Оцінювання усної відповіді під час підсумкового контролю:

Знання здобувачів з філософії оцінюється за критеріями, сформульованими на основі загальнодержавних освітніх стандартів та сучасних педагогічно-дидактичних принципів навчання, а також з урахуванням вивчення предмета у вищій школі.

Оцінка **“Відмінно”** виставляється тим здобувачам, які дали не менш як 90% правильної відповіді на запитання засвідчили високий рівень теоретичного мислення, самостійно та логічно довели вміння оперувати філософським матеріалом, точно використовувати суспільствознавчу термінологію, продемонстрували високу культуру мови та грамотність, виконували індивідуальні завдання.

Оцінка **“Добре”** виставляється здобувачам, які дали 80–70% правильної відповіді, не допустили істотних неточностей, вільно оперують філософським матеріалом, але їх знання до певної міри звужені, немає достатньо вільної аргументації, хоча висновки зроблені правильно.

Оцінка **“Задовільно”** виставляється при умові 60–50% правильної відповіді, при цьому студент виявляє розуміння філософських проблем, певну самостійність при викладі матеріалу, але питання знає поверхово, висновки робить невпевнено, допускає неточності, порушує послідовність викладу матеріалу. Культура мови і грамотність мають певні вади.

Оцінка **“Незадовільно”** виставляється тим здобувачам, які засвоїли менше 50% матеріалу, не змогли дати чітку відповідь на запитання, допустити суттєві змістовно-логічні і стилістичні помилки або зовсім не змогли висвітлити питання. Культура мови низька.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ

до диференційованого заліку з філософії

1. Суб'єктивний ідеалізм Й. Г. Фіхте.
2. Предмет філософії та коло її проблем.
3. Французька Просвіта XVIII ст. Етапи розвитку її філософії.
4. Поняття світогляду та його структура.
5. Характерні риси філософії стародавньої Греції та основні етапи її розвитку.
6. Поняття свідомості, структура свідомості, види свідомості.
7. Кант – засновник класичної німецької філософії. Філософська позиція І. Канта.
8. Міфологія як історичний тип світогляду.
9. Ранній, досократівський період філософії стародавньої Греції, основні школи та вчення.
10. Буття як вихідна філософська категорія. Різновиди буття.
11. Ф. Бекон – засновник філософії Нового часу та експериментального природознавства. Філософія Ф. Бекона.
12. Релігія як історичний тип світогляду.
13. Філософія Платона.
14. Рух, простір і час як форми існування матерії, їх єдність та взаємодія.
15. Елейська школа філософії. Проблеми буття та руху.
16. Поняття зв'язку та закону. Класифікації зв'язків і законів.
17. Філософія Арістотеля.
18. Різновиди світогляду та їх характеристика.
19. Натурфілософія та система трансцендентального ідеалізму Ф. В. Й. Шеллінга.
20. Основні принципи діалектики та їх характеристика.
21. Характерні риси філософії середньовіччя. Нові філософські проблеми.
22. Проблеми методу у філософії. Функції філософії.
23. Пізній період філософії стародавньої Греції, період занепаду, еллінізму. Основні філософські течії.
24. Поняття безсвідомого. Свідомість і безсвідоме.
25. Особливості схоластичної філософії. Суперечка про універсалії. Реалізм і номіналізм.
26. Поняття пізнання, структура пізнання. Суб'єкт і об'єкт пізнання.
27. Філософія Демокріта, його вчення про атоми і причинність.
28. Специфіка наукового пізнання. Рівні наукового пізнання.
29. Філософія Піфагора.
30. Основні форми наукового пізнання та їх взаємозв'язок.
31. Філософія Сократа.
32. Основні питання філософії, його дві сторони та їх рішення.
33. Філософія епохи Відродження.
34. Гносеологія як розділ філософії.
35. Дуалістична позиція Р. Декарта у філософії, його вчення про вроджені ідеї.

36. Основні методи наукового пізнання.
37. Характерні риси філософії Нового часу.
38. Поняття практики. Види практики, місце практики у пізнанні.
39. Філософія Г. С. Сковороди: онтологія та кордоцентризм. Вчення про «сродну працю».
40. Релігія як історичний тип світогляду.
41. Характерні риси сучасної некласичної філософії.
42. Філософське вчення про істину.
43. Об'єктивно-ідеалістична філософія Г. В. Ф. Гегеля, його система та метод.
44. Категорії одиничного, особливого та загального.
45. Релігійно-філософські течії некласичної філософії.
46. Методи емпіричних досліджень та їх характеристика.
47. Філософія Епікура.
48. Глобальні проблеми сучасності та шляхи їх вирішення.
49. Непозитивізм та еволюція його розвитку.
50. Природа і суспільство, історія їх взаємодії.
51. Філософія стоїцизму.
52. Проблема причинності у філософії та медицині.
53. Філософія Б. Спінози.
54. Аксиологія як розділ філософії.
55. Персоналізм як релігійно-філософська течія.
56. Антропологічний матеріалізм Л. Фейербаха.
57. Поняття істини. Діалектика абсолютної та відносної істини.
58. Формування філософсько-наукового поняття матерії.
59. Неотомізм і тейярдизм як релігійно-філософські течії.
60. Проблема походження свідомості.
61. Академічна доброчесність, її сутність, основний зміст та значення.
62. Фундаментальні цінності та принципи академічної доброчесності.
63. Зміст та значення «Етичного кодексу вченого України».
64. Кодекс честі університету його морально-правове та виховне значення.
65. Академічна недоброчесність, її сутність та види.
66. Відповідальність за порушення академічної доброчесності.
67. Процедура розгляду справ про порушення стандартів академічної доброчесності.
68. Різновиди академічного письма та методика їх виконання.
69. Правила наведення цитат і бібліографічних посилань у текстах наукових та навчальних робіт
70. Перевірка результатів дослідження на плагіат.

13. Форма підсумкового контролю успішності навчання

Підсумковий контроль засвоєння дисципліни проводиться у вигляді диференційованого заліку після вивчення дисципліни в 1 семестрі.

14. Схема нарахування та розподіл балів, які отримують здобувачі освіти

Нарахування балів за дисципліну проводять згідно чинного положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім.М.І.Пирогова. Складовими оцінки за дисципліну є конвертоване у бали середнє арифметичне поточної успішності за універсальною 120-бальною шкалою (від 72 до 120 балів), бали за підсумковий контроль (від 50 до 80 балів) та індивідуальної роботи студента (від 6 до 12 балів).

Бали за підсумковий контроль відповідають шкалі оцінок:

оцінка «3» - 50-60 балів

оцінка «4» - 61-70 балів

оцінка «5» - 71-80 балів

Бали за поточну успішність, підсумковий контроль та традиційну оцінку викладачі вносять у відомість деканату. Отримані бали (сума балів поточної успішності та підсумкового контролю) відповідають фіксованій шкалі оцінок:

оцінка «5» - 180-200 балів

оцінка «4» - 160-179 балів

оцінка «3» - 122-159 бали.

Максимальна кількість балів, яку може отримати здобувач освіти після засвоєння дисципліни, – 200 балів. **Мінімальна кількість балів** становить 122 бали.

Бали за підсумковий контроль та поточну успішність студентів деканат вносить у програму Контингент і ранжує їх. Ранжування проводять на підставі отриманих балів за дисципліну згідно національної шкали та шкали ЄКТС (див. Положення про організацію освітнього процесу).

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
180-200	A	відмінно	зараховано
170-179,99	B	добре	
160-169,99	C		
141-159,99	D	задовільно	
122-140,99	E	задовільно	
0-120,99	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

15. Методичне забезпечення дисципліни

1. Силабус.
2. Робоча програма.
3. Лекційний матеріал з мультимедійним забезпеченням.
4. Методичні рекомендації для практичних занять.
5. Методичні рекомендації для самостійної роботи здобувачів.
6. Тести для контролю засвоєння тем практичних занять.
7. Перелік питань до диференційного заліку.
8. Білети-завдання для підсумкового контролю.

16. Рекомендована література

Основна

1. Заєць С. (2025). Розвиток поглядів на академічну свободу як базову цінність освітньо-наукової діяльності. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-9199-2025-8-01-03>
2. Курс загальної філософії: від ідей до проблем: навчальний посібник / Ігор Карівець, Андрій Поцелуйко. За заг. ред. д-ра філос. наук І. В. Карівця. – Львів: Видавництво ПП «Новий Світ – 2000», 2024, 309 с.
3. Лісовський П.М., Лісовська Ю.П. Світова філософія поствоєнного часу : навч. посіб. Київ : Видавництво Ліра-К, 2022. – 472 с.
4. Філософія. Підручник. 5-тє видання / Петрушенко В.Л. – Львів: «Новий Світ-2000», 2024. – 504 с.
5. Петрушенко В. Стопи творіння: Буття – Свідомість – Людина та Особистість. – Львів: «Новий Світ-2000», 2023.
6. Практикум з філософії : навчальний посібник / Укладачі: І. В. Карівець, А. М. Кадикало, В. Л. Петрушенко, О. В. Паньків, С. М. Повторєва, М. В. Сінельнікова, О. І. Стебельська, О. В. Онищук, О. Ю. Чурсінова, Л. М. Федорів; за заг. ред. Ігора Карівця. – Львів: «Новий Світ-2000», 2024. – 182 с. 1.
7. Дзьобань О.П. Філософія науки: підручник/ О.П.Дзьобань; ДНУ «Ін-т інформації, безпеки і права Нац. академії прав. наук України». Київ; Одеса: Фенікс, 2024. – 516 с.
8. Гносеологія та епістемологія : навчальний посібник / В. Петрушенко / – Львів: «Новий Світ – 2000», 2024. – 209 с.
9. Туренко В. Рання грецька філософія: рефлексії про політику і право. – К.: Дух і Літера, 2023. – 608 с.
10. Шинкарук О. В. Академічна доброчесність: міжнародні етичні принципи в освіті і науці. *Інноваційна педагогіка*. 2023. вип. 60. С. 25-29.
11. Хамітов, Н. (2024). Академічна доброчесність як виклик, вимога і воля: контексти філософської антропології, етики й філософії освіти. *Філософія освіти*. *Philosophy of Education*, 29(2), 27–47. <https://doi.org/10.31874/2309-1606-2023-29-2-2>
12. Етичний кодекс ученого України. Національна академія наук України / *Чинні документи та постанови НАН України*, 2024.

Допоміжна

1. Вільям Б. Ірвін. Жити змістовно. Філософія радості від античних стоїків / Пер. з англ. Н. Палій. – К. : Yakaboo Publishing, 2021. – 304 с.
2. Гносеологія та епістемологія : навчальний посібник / В. Петрушенко / – Львів: «Новий Світ – 2000», 2024. – 209 с.
3. Гносеологічні та логічні проблеми медичної діагностики: монографія / Святослав Черкасов. – Львів: Видавництво «Новий Світ – 2000», 2024. – 289 с.
4. Арістотель. Метафізика. – К.: Темпора, 2022. – 848 с.
5. Марк Аврелій. Наодинці з собою. – Львів: Априорі, 2022. – 184 с.
6. Платон. Діалоги. – К.: Фоліо, 2022. – 352 с.

7. Башкір О. Реалізація принципів академічної доброчесності в закладах вищої освіти України. *Освітологічний дискурс*. 2021. № 33 (2), 77-90.
<https://doi.org/10.28925/2312-5829.2021.2.6>.
8. Етичний хакінг : навчально-практичний посібник / уклад. О. В. Мілов, О. В. Шматко, С. В. Мілевський, О. Г. Король ; за заг. ред. С. П. Євсєєва. Харків : НТУ «ХП», Львів : «Новий Світ-2000», 2025. 100 с.
9. Беднарчик Т. Р., Беднарчик М. В. Доброчесність науковця як світоглядна проблема. *Філософія в сучасному науковому та соціально-політичному дискурсах*: матеріали доповідей та виступів II всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю 18 листопада 2021 р. Вінниця, 2021. Видавець ФОП Кушнір Ю. В. С. 9–13.
10. Беднарчик Т.Р., Беднарчик М. В. Академічна доброчесність та цифрова політика. *Актуальні проблеми сучасної філософії та науки: виклики сьогодення: VII Всеукраїнська науково-теоретична конференція» 19 травня 2022: зб. наук. праць / редкол. М. А. Козловець, Л. В. Горохова, О. В. Чаплінська [та ін.]. Житомир: Видавничий центр ЖДУ імені Івана Франка, 2022. С. 108–111.*

Інформаційні ресурси

Електронна адреса сайту університету: <http://vnmu.edu.ua>

Електронна адреса сайту бібліотеки університету: <http://library.vnmu.edu.ua>

Міністерство культури та інформаційної політики України (МКІП) <https://mkip.gov.ua/>

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua>

Інститут філософії імені Г.С.Сковороди НАН України <https://www.filosof.com.ua/>

Сайт електронної бібліотеки «Diasporiana» [Diasporiana Електронна бібліотека | Результати пошуку філософія](#)

Сайт (новогрецькою), який буде корисним для широкого загалу, хто цікавиться доробком Аристотеля - <https://aristotelistes.cti.gr/admin/SelectTransSem>

Студія онлайн-освіти Educational Era. URL: <https://ed-era.com>

Дія. Освіта. URL: <https://osvita.diia.gov.ua>

Освітня онлайн-платформа. URL: <https://sendpulse.ua>

Платформа онлайн-освіти. URL: <https://impactorium.org>

Освітній хаб – EduHub.in.ua. URL: <https://eduhub.in.ua>

Академічна культура українського студентства: основні чинники формування та розвитку.

Основні результати дослідження за проектом №49169 <https://surgery-four.pdmu.edu.ua/storage/common/docs/R1vyflum4hNfJntUrILfR6KRh1FhLdBWxXuD6Amv.pdf>

Академічна доброчесність: онлайн-курс для викладачів. Prometheus:

AI101.https://courses.prometheus.org.ua/courses/coursev1:Prometheus+AI101+2021_T2/

Деякі рекомендації щодо впровадження етичних кодексів в українських вищих навчальних закладах: *Етичні принципи у вищій освіті.pdf*

Що потрібно знати про плагіат: посібник з академічної грамотності та етики для «чайників». – Назва з екрану. – Режим доступу:

http://library.kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/biblio/PDF/books_ac-gr.pdf

International Association of Universities. Режим доступу: <http://www.iau-aiu.net/>

Кодекс академічної доброчесності та корпоративної етики Вінницького національного медичного університету ім. М.І.Пирогова <https://surl.li/dwuspg>

Комунікативний ресурс боротьби з плагіатом Plagiarism Checker that Prefers Results over Numbers: <https://unichack.com>